

اوخله یاتگن بخت

شعرلر تویلمی

اسدالله بارز عزیزلی

اوځله ياتگن بخت

اسدالله بارز عزيزي

۱۴۰۵ هـ. ش | کابل

کتاب بېلگېلری

کتاب نامی: اوخله یانگن بخت

شاعر: اسدالله بارز عزیزى

توزه تووچى و تقریظ مؤلفى: دكتور سيد محمد عالم لیب

مهتم و کتاب بېتلرینى ترتیبگه سالوچى: محبوب الله توران

مقوآ چیزووچى: ذبیح الله عزیزى

نشر بېرى: قدیمگى خراسان نشریاتی - کابل

نشر یلی: ۱۴۰۵ ه.ش/۲۰۲۶ میلادی

سان: ۱۰۰۰

اوشبو اثر، انگلستان اولکەسى نینگ منچستر شهريده استقامت

قیله یانگن اندخویلیک محمد کریم امین و میمنه لیک شفیح بیک

اؤغلى و نجیب الله تېمور مالی یاردمی بیلن نشر اېتیلدی.

«اوخله يانگن بخت» شعر تۋپلمى حقيده بىر-ايگى آغيز سۆز

مىلادى ۲۱-عصرى، اۋتگن بىر يريم عصر جريانىده مدنى-فرهنگى محرومىته يشب، اۋز تىليده اۋقىش-يازىشدىن محروم ايتىلگن بورونغى جنوبي توركىستان و حاضركى افغانستان اۋزىپك تورك خلقى اوچون مدنى اويغانىش دورىنىنگ باشلىنىشى دېب بهالش ممكن. ۲۰-عصرىنىنگ ۸۰-چى يىللىرىدىن باشلىب، اۋزىپك خلقى ضىيالىلىرىنىنگ اوزون مدت دوامىده آلىب بارگن كوره شى نتيجه سى اۋلهراق، اوشبو مملكت تعليم و تربيه، عالي اۋقوو، علمى-مدنى باشقروو و عاموي اخبار ساحه سىده اۋزىپك توركى تىلىنىنگ قۇللىنىشىگه بىر مونچه امكان بېرىلگندىن كېيىن، آهسته-سېكىن اوشبو خلق، اينىقسه ياشلىرىنىنگ اۋز آنه تىلى، ادبىياتى و مدنىتىگه نسبتاً قىزىقىشى آرتىب باردى و ۲۱-عصر باشلىنىشى بىلن انترنيت و اجتماعى ترماكلرنىنگ پيدا بۇلىشى اوشبو تمايلنىنگ كوچه يىشى و كېنگ شاكلده رواجلىنىشىگه سبب بۇلدى. نتيجه ده، افغانستان اۋزىپك ياشلىرى اۋز آنه تىللىرىده تعليم آلىش و عالي معلوماتگه اېگه بۇلىشىگه كۇپراق ايتىلىش كۇرستىدىلر، اۋتمىش تارىخلىرى و باى ادبى مىراثلىرى بىلن تىنىشىب، كته قىزىقىش بىلن اونى اۋرگىنىشىگه كىرىشىدىلر. بو جريانده يىگىت و

قیزلریمیزدن کۆپل ب یازووچی و شاعرلر بیتیشیب چقیب، اؤز آنه تیللریده
قیمتلی اثرلریره تیشگه باشله دیلر .

اولردن بیر قۆلینگیزده گی شعر توپلمی نینگ مؤلفی اسدالله بارز
عزیزی دیر .

اسدالله بارز جوزجان ولایتی نینگ درزاب تومینده عادى بیر دهقان
عایله سیده دنیاگه کۆز آچکن، باشلغیچ و اؤرته مکتبى اؤز توغیلگن
دیاریده بیتیرگندن سونگ، دؤست و قرداش اولگه اؤزبکستان جمهوریتی
پایتختی تاشکنتده جایلشگن امیر علیشبر نوایی نامیده گی خلقارا
بیلیم یورتی، اؤزبک تیلی و ادبیاتی بۆلیمینی موفقیت بیلن بیتیریب،
لیسانس درجه سیده قیزیل دیپلوم قۆلگه کیریتگن .

او مکتب بیللریدناق شعر اؤقیش و شعر یازیشگه قیزیقن، اؤز آنه تیلی
بۆلمیش اؤزبک تورکچه سی همده بعضا فارس دري تیلیده شعرلر یازگن .

اسدالله بارز یقیندن مهن بیلن اوچره شمه گن، بیراق او هجرى شمسى ۱۴۰۰
بیلدن بویان اجتماعى ترماقار آرقه لی مهن بیلن تیشیب، یازگن شعرلرینی
نظردن اؤتکزیشیم و اولرنی یخشیراق بۆلیشى اوچون مصلحتلریمنی
سؤره ب توره دی . شونینگ اؤزی بیر ییگیت نینگ شعر و ادبیاتگه بۆلگن
چین مهرینی و اؤزی نینگ کمچیلیکلرینی توزه تیش اوچون کبرسزلیک
بیلن یاردم سوره ش ضرورلیگینی توشونگنلیگینی کؤرسته دی . مهن هم

اونینگ یوبارگن شعرلرینی مضمون و محتواسینی اؤزگرتیرمسدن، فقط گینه اولرنی تکنیک، فورم و وزن جهتدن بعضی بیر کمچیلیکلرینی توزه تیشگه وقت اجره تیب، امکان قدر یاردم بپریشگه حرکت قیلگنمن. نتیجه ده، قولنکیزده گی شعری تۆپلم میدانگه کبلدی.

اوشبو تۆپلم بارزنینگ ۴۰ اؤزبیکچه غزلی، ۲ رباعیسی و ۲ ته تۆرتلیگینی اؤز ایچیگه آله دی. شونیندپک، ۳ ته فارسچه غزل و اوچته دویتی هم اونگه کیریتیلگن.

بارزنینگ اوشبو تۆپلمدن اؤرین آلکن غزللری وزن جهتدن اساساً عروض نینگ ایکی بحرلریگه - رمل و هزج بحرلریگه تپگیشلی بؤلیب، انیق قیلیب ایتگنده، او اوشبو غزللرنی رمل مثن منقصور/محدوف (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / فاعلن)، هزج مثن سالم (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن) همده هزج مسدس منقصور/محدوف (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن) اولچاولریده یازگن.

مذکور غزلر مضمون جهت خیلمه-خیل بؤلیب، اولر عاشقانه مضمونلردن تارتیب، وطن، تیل و خلق سهوگیسی کبی موضوعلرنی اؤز ایچیگه آله دی.

هر حالده، اوشبو تۆپلم اسدالله بارز عزیزینینگ سیلنمه شعرلرینی اؤز ایچیگه آلکن بیرینچی تۆپلمی حسابلنهدی. بونی اؤزبیک شعری و ادبیاتی شیدالری مطالعه سیگه تقدیم ایتیش بیلن، بارزدن یقین کپله جکده ینه هم

گۆزل و پخته شعرلر اؤقیشنی کؤز توتمه میز، اونگه ایجاد ساحه سیده اولکن
موفقیلر تیلب قاله میز .

دکتور سیده محمد عالم لیب

سکره منتو/کالیفرنیا/امیریکه قوشمه ایالتلری

۱۴۰۴-ییل ۱۷ حوت (۲۰۲۶-ییل ۸ مارچ)

غزلیں

فرقت ياغى

باغلهدى مينگ قتله زلفينگ باغىگه كۈنگلىم مېنى ،
هم چىقردى ، آه ، كۈھكن تاغىگه كۈنگلىم مېنى .

وادريغا ، كۈكسىم ايچره عشق اۋتىنى ياندىريب ،
كويديرر هر لحظه هجران داغىگه كۈنگلىم مېنى .

شه اېدىم ، لېك او قرا كۈز عشقىده بۇلدىم گدا ،
قىلدى مفتون گل كى قاباغىگه كۈنگلىم مېنى .

هر نېچه دېدىم اوزەى اوندىن كۈنگىل ، بىلمم نېگه ،
كۈپ توگون-له باغلهدى ساچ باغىگه كۈنگلىم مېنى .

كۈرمەسىن عشق اېلى ، بارز ، هيچ هجران داغىنى ،
چون قاووردى ، بۇيله فرقت ياغىگه كۈنگلىم مېنى .

قلم

آگر عاقل اېرورسن ، توت قلمنى ،
ياريت علمينگ بيلن ملكك عجمنى .

كېچە-كوندوز دېمسدن معرفت آل ،
كۈنگيلگه بېرمه يۈل درد و المنى .

سنگه بېرگن اۋغان^۱ بېر يىخشى فرصت ،
معاني بېرله بايىتگيل رقمنى .

بو دم سېنگه باقر اميد ايله خلق ،
كېتىرگيل علم ايله آسوده دمنى .

فضيلت بېرله منطقدن سۈز آچگيل ،
انگه ضم ايله گيل لطف و كرمنى .

هدف دنياگه كېلماقدن بشرگه ،
منور ايله ماقدور جام جمنى .

آگر سېن استوار اېرسنگ بو يۈلده ،
پېرەتگن ثابت ايلر هر قدمنى .

ياشلىك قدرى

(خلىق اراقلم كونى مناسبتى بىلن)

گر خرد اهلى ابرورسن ، توت قلم ، اوقى كتاب ،
ايكىسى نىنگ ياردميده علم آليش تاپگه ي شتاب .

اوقى ، اۋرگن فلسفه ، منطق ، رياضى علمىنى ،
هر سۋالينگگه تاپه ي دېسنگ حيات ايچره جواب .

هر كيم ايستر شعر و صنعت ، علم ، ادب نى اۋرگنیش ،
لېك اولرنى كسب اېتىش يۋليده بار سانسيز عذاب .

ياشلىك قدرىنى يخشى بىل ، يشم طرزىنگنى توز ،
كېكسه لردن اۋرگنیشدن قيلمه هرگز اجتناب .

آنه توركستان باقر سېن بيرله مېنگه ، اي يىگيت ،
خدمتېگه باغله بېل ، چون كيم بو خرما هم ثواب .

ايچكى تورتكى تىنچ اگر قۋيمس سېنى ، ايلب جدل ،
اۋرگنیشگه بير دوام و ايله اسلوبىنگ صواب .

باتورلیکده اؤرنک

ای بیگیت، باغله بیلینگ، غاصبدن اؤز حقینگنی آل،
دهر ارا عدل و عدالت اختریب غوغانی سال.

سپنگه باتورلیکده اؤرنک بابر و تېمور ابرور،
منگو بېردی هم بویوک مردانه لیکدن دیر مثال.

میر علی شېر نوایی، لطفی و سکاکی دېک،
اېلگه ثابت قیل تیلینگ نینگ بایلیگین آلمه ی قورال.

بوعلی، بونصر و بیرونی گه دنیا افتخار
ایله گه ی، چون کیم اولردیر علمده صاحب کمال.

شاهرخ، میرزا اولوغ بېک، بایقرا اولادیمیز،
عیب اېمسمی بیزگه یات فوجیگه بؤلماق پایمال؟

اویقو باسکن خلق تقدیرینی دشمنلر یازر،
سپنگه اویغانمه ی توریب مقصدگه یېتمک دیر محال.

نېچه یوز ییل آه چېکدیک ظلم اؤتیده یانیب،
کیمسه بیزدن سؤرمه دی، کپچدی باشینگدن دېب، نی حال؟

داو يوره ك ارسلان

درد كورگن بينوالر درديگه درمان بولينگ ،
همده يوقسيل -كمبغللرگه سيز آش و نان بولينگ .

بيوه و بيچاره لر احواليدن آلينگ خبر ،
باشيگه غم تاشي ياققن پيتي سايه بان بولينگ .

آته-آنه سيز اوچون ايكي فرشته ، بيلسنگيز ،
سيز اولرگه كېكسه ييب قالگنده پشتيان بولينگ .

اتفاق ابتگن پيتر مقصدگه ، ترقلگن بيتر ،
بيرگه ، بير دمليكه داييم ، بير تن و بير جان بولينگ .

اولكه ميز ويرانه بولگن ، ابتگه لي آباد اوني ،
بيرله شيب تدبير بيرله تاميريگه قان بولينگ .

يات قوليگه نهچه باقگه يمميز تيلب بير پرچه نان ،
ايشله نگيز تا زحمتينگيز خوانيگه مهمان بولينگ .

اوتكه ياقدي خلقيميز اميديني قيرق ييل اوروش ،
ياو ابرور تولكي ، سيز اهندي داو يوره ك ارسلان بولينگ !

قوياش عارضلى يار

نېچە كون دىر كە يارىمدن خبر يۇق،
يناغى گل نىگاريمدن خبر يۇق.

لبى نىنگ شىرتىگە اسرو چىناق
اپرورمن، آبشاريمدن خبر يۇق.

اونىنگ زلفى اپرور بۇنىمگە زئار،
اۋشە ترسا نىگاريمدن خبر يۇق.

لبى شوقىدە تون-كون روزە توتدېم،
قوياش و شام تارىمدن خبر يۇق.

اونى بختىم قوياشى دېگن اپردىم،
قوياش عارضلى يارىمدن خبر يۇق.

چىمىندە اۋىنە شر بلبىل بىلن گل،
نېتەى مېن كىم بهارىمدن خبر يۇق.

مېنى كويدىردى ھىجران اۋتى انداق،
جھانده يۇق و بارىمدن يۇق.

تون و كون اؤكسينيب ييغلمن ، اما ،
مېنينگك اول غمگساريمدن خبر يۇق .
كوييب كول بۇلدى هجر اۋتيدە ، بارز ،
دېمەدى خاكساريمدن خبر يۇق .

۱۴۰۱/۱۰/۸ ه.ش

هجر قىغوسى

حال زاريم شرح قىلسم، خلق حيران بۇلگوسى،
كۆرگىنىمنى دېسم، ابل كۆنگلى پریشان بۇلگوسى.
قمره ب آلدی هجرى نینگ قىغوسى كۆنگلىمنى، نېتهى،
بیر كولىب گر باقسه او عالم گلستان بۇلگوسى.
باغ ارا گل، ياسمن اوندن نزاکت اۋرگنور،
كۆزلىرىنى كۆرسه نرگس كۆزى گریان بۇلگوسى.
سرو بۇیلى دلبريم دیر دلربالر ایچره تاق،
بارسه گلشنگه حسددن سرو لرزان بۇلگوسى.
كۆز اوچی بیرله باقیب گر غمزه قیلسه مېن سرى،
کیپریگی نینگ اۋقلىرى كۆنگلىمگه مهمان بۇلگوسى.
ياشلیگىمدن مېن اونینگ وصلین تیلردیم تېنگریدن،
وصلیگه گر بیتمه سم، بغریم تۆله قان بۇلگوسى.
یۆلیده گر كېتسه جانینگ، بارز، اصلا غم بیمه،
نېگه کیم پژمرده جسمینگه لىبى جان بۇلگوسى.

باتورليک

اي بويوک فرزانه خلقيم، ايندى سېن باشينگ کوتر،
ياتمه غفلت اويقوسيده، شونچه ياتگانينگ يېتر.

اوشبو فرصتنى غنيمت بيل، توز انساني توزوم،
بيلمه سنگ قدرينى، بو فرصت هم ينه اؤتيب کېتر.

ايزگوليکنى خلقينگه جان و کونگيلدن ايسته سنگ،
بو مشقتلى زمان، البته کيم يخشى اؤتر.

حق يولیده گر بېلينگ باغلب کوره شسنگ عدل اوچون،
کېلگوسى اولاد باتورليکلرينگنى ياد اېتر.

تېنگ کېلالمس اؤزبېک اؤغلانى گه کيمسه رزم ارا،
کيم اونگه باقسه حقارت بيرله بغرينى تېتر.

آنه تورکستان نينگ اېرکى يولیده قېلسنگ کوره ش،
زر بيلن تاريخمimiz اسم شريفينگ ثبت اېتر.

کؤرگن ايزچيلليک بيلن باتورليگينگ حيرتده دير،
صولتینگنى اسره، بارز، ياو اوچون اؤزى يېتر.

باشده گى قار

ايرىلىق اۆتيدە كويگن عاشق زارينگگه باق ،
اې مېنىگك حاذق طبييم ، اېندى بيمارينگگه باق .

توت اونى مھرينگك بېرىب ، درد و المردن اوزاق ،
لطف بيرله كېچە -كوندوز بينوا يارينگگه باق .

مال و ملك و پول و دولتدە اېمس خورسندليك ،
باشقەلرنى قۇى اۆز اۋرنيدە ، سېن اۆز بارينگگه باق .

قېگە يېتگەيسن ، بو من -منليك بيلن ، اې اېركە تاى ؟
سېندىرىب كېرىنگى سېن ، اعمال و كردارينگگه باق .

كۆز يومىب آچگونچە اۋتدى كۆكلم و ياز و كوزينگك ،
كېلدى عمرينگك نينگك قىشى ، باشينگگە گى قارينگگه باق .

بو اۋتر دنيادە رنجيتمە اۋزينگدن كيمسەنى ،
ھر كىشى حالين كۆرىب ، دارا و نادارينگگه باق .

بارزا ، قىغورمە يۇقسىلليكنينگك آلامى بيلن ،
خلقىنگە منظور بۇلگەيمى دەب آتارينگگه باق .

مينگ بير مقصد

غنچه دېك آلدين كولرديم، ايندى كولگو قالمه دى،
سؤزلريمدن عشق قاچدى، حس و تويغو قالمه دى.

كؤنگليم ايچره بار ابدى مينگ بيرته ايزگو مقصديم،
برچه سى محو اؤلدى ايندى غير قيغو قالمه دى.

قيغو يولداشيم بؤليب دايم قرانغو كېچه لر،
حال زاريم سؤرگه لى بير يار دلجو قالمه دى.

هر كيشى منگو حيات ايستر جهان ايچره، ولي،
عشق ايله افسانه بؤلمه ي كيمسه منگو قالمه دى.

باشقه لر عيىنى كورديم، لېك اوزيمدن بى خبر،
نېگه كيم اوز صورتيم كؤرماققه كؤزگو قالمه دى.

يخشى انسان نفسىگه قرشى كوره شگه ي هر زمان،
لېك، بارز، بو زمانده اؤيله جنگجو قالمه دى.

سپن کولمه سنگ

غم هجو میدن کونگیل تیتتر نهان سپن کولمه سنگ،
یاشلیگیم نینگ کۆکلمی بۆلگه ی خزان سپن کولمه سنگ.

عارضینگده کولگو کۆرسم جسم و جان راحت تاپر،
کوندوزیم بۆلگوسی تون، نامهربان، سپن کولمه سنگ.

قیغو بیرله عمر اؤتدی، خاطریم کۆرمه ی قووانچ،
دنیادان شونده ی اؤتر بۆلدیم یامان سپن کولمه سنگ.

باله لیکدن بیر-بیراوگه بیتماق اپردی تو یغومیز،
ابندی بیتگن چاغده بغیریم تۆله قان سپن کولمه سنگ.

عالم اهلیدن کونگیل اوزگن ابدیم کۆرمه ی وفا،
مبن ینه یالغیز قالورمن، جان-جان، سپن کولمه سنگ.

چپکمه قیغو بی وفالردن کوتیب، بارز، وفا،
کولمگه ی یوزینگگه دنیا هیچ قچان سپن کولمه سنگ.

ياشليک چاغى

اي کونگيل بير دم کېلىب قىلگن ثوابىنگدن گپور،
يا کېلىب يىغلب تورىب حال خرابىنگدن گپور.

مىلى ياشليک چاغى دير دېب، خاطرىنگ شاد ايله دىنگ،
قريگن چاغىنگده سېن وجدان عذابىنگدن گپور.

خير و خيرات ايله دىم دېب کىمسه لرگه مقتەنىب،
اۋز-اۋزىنگدن سېن اويال، يوم الحسايىنگدن گپور.

باشقه لرنىنگ عىبنى کۋرگنده نېچه آرتديرىب،
اۋز گناھىنگ سۋرسه لر بېرگن جوابىنگدن گپور.

اۋىلىب کۋرگيل كه كىملر قالدى اوشبو دهر ارا،
اي بصيرت اهلى، عمر پر شتابىنگدن گپور.

اوشبو فاني کۋچه دن کىم اۋتمه گه ي، بارز، سېن ايت،
توت عبادت يۋلىنى، اعمال نايىنگدن گپور.

اېرك يۇلى

اۈزبېگىم دىر اصلىدە توران اېلى اولادەسى ،
آت چىقرگن بو اولوس نىنگ كۆپ شه و شهزادەسى .

نېچە يوز يىل سلطنت قورگن جهانده برقرار ،
كىم بولر اۈز دورىدە اېردى جهان آزادەسى .

كېل ، كورەش صحنىدە قندەى ياونى يېنگانىنى كۆر ،
اېرك يۇلىدە بولر هر آن سواش آمادەسى .

شعريت ملكىدە سلطان دىر نوايى شېهەسىز ،
بۇلگوسى سرخوش كىم ايچسە ھمدە بابر بادەسى .

علم و فن ، حكمتدە ايلغار اېردىلر اجدادىمىز ،
ابن سينا و ابورىحان اولر نىنگ شادەسى .

خدمت اېتگن علم و صنعت نىنگ رواجى يۇلىدە ،
شاهرخ ميرزا و گوهرشاد اونىنگ دلدادەسى .

جھل و غفلت بۇلدى باعث ، كېتدى قۇلدى سلطنت ،
اويغان اېندى اويقودن ، اې خلق ياش اولادەسى !

ھارمە ، تالمە اېرك اوچون ، بارز ، قدمنى آلغە قۇى ،
قۇرقمىسدن يۇلگە كىرگىل ، بۇلمە يوا افتادەسى .

سېوگى قىصرى

محبت كۆيىدە كۆنگىل مشقت كۆرگىنىڭ قالدى ،
وصالى آرزوسى بىرلە سرسان يورگىنىڭ قالدى .

كېچە-كوندورنى بىلمەي ، او گۆزل عشقىدە اورتىدىڭ ،
قيا باقمەي اۆتىب كېتدى ، يۆلىدە تورگىنىڭ قالدى .

دېب اېردىڭ كۆزلىرى خمار و بويى دىر صنوبردېك ،
قوياشگە اۇخشەتەب يوزىن ، خيالىن سۆرگىنىڭ قالدى .

وصالى آرزو اېتمە دېگندىم ، قنچەلر سېنگە ،
قولاق سالمەي يانر اۆتگە اۋزىڭنى اورگىنىڭ قالدى .

كۆزىڭ بۆلگنمىدى كۆر ، او پرىنىڭ عشقىدە ، بارز؟
اونىڭ امىدى بىرلە سېوگى قىصرىن قورگىنىڭ قالدى .

آشیانی قیتە قورماق

آدمیلیکدن مراد، ابرکین یشم سؤرماق ابرور،
یاوگە قرشی سواش میدانیده تورماق ابرور.

مردلیک، کوپ اوکسینیب، قوناقلیکنی کورمه گن،
خلق کونگلینی قیلیب شاد آنی کولدیрмаق ابرور.

بی نوالر اوییگه یوز قتله اؤت قؤیدی غنیم،
همت ابدی آشیانی قیتە دن قورماق ابرور.

سؤرسنگیزلر کیم شجاعت سؤزی معناسی نی دیر،
قرغەلردن بو وطن باغینی قوتقرماق ابرور.

دپسەلر دنیا حیاتیده نی دیر ایزگو عمل،
دایما تۇغری بۇلیب، حق یۇلیده یورماق ابرور.

یاو ظلمی خلقینگە، بارز، دوام ایتسە اگر،
چاره آنینگ دفعیگه ایلب کورهش یورماق ابرور.

اېزگو دوران

باش كوتر ، سال قۇزغالان ، اې نسل تورانيم مېنىگ ،
بۇلمه سين دايم اونوت شوكت ييلن شانيم مېنىگ .

عالم اهلينى سالور حيرتگه اؤتميش عظمتيم ،
قېته دن تىكلشگه آنى باردير امكانيم مېنىگ .

معرفت گنجينه سيگه قۇشدى اجدادينگ اولوش ،
سېن اولر اولادى ديرسن ، تنده گى جانيم مېنىگ .

اؤرگنيشده هيچ كيمن آرته قالمه چپله نيب ،
باشلنور چون كيم بيلم له اېزگو دورانيم مېنىگ .

فلسفه ، منطق ، رياضى علمينى اؤزلىشتيريب ،
كېلگوسيده بۇل اؤزينگ سينا و ريحانيم مېنىگ .

سېنده بار خوارزمي و بو نصر ، اولوغ بېك لركى ،
دايما جوشقىنلنيب تور ، رگده گى قانيم مېنىگ .

ياز رباعي و غزللر لطفى و سكاكى دېك ،
ييل ، نوايي دير ادب ملكيده سلطانيم مېنىگ .

نظم ارا استاد اہدی حاجب، ادیب احمد، گدا،
ہم ینہ باردیر لغات الترتک دیوانیم مہنینگ.

تہمور و بابر کبھی تہبرہت سیاست تیغینی،
سہنگہ باققہی برجہ خلقیم، آنہ تورانیم مہنینگ.

اؤلکہ نینگ اہرکی اوچون، بارز، بیلینگنی باغلہ بان
چیق سواش میدانیگہ، بؤل مرد میدانیم مہنینگ.

سپوینچلی تویغو

(حضرت نوایی غزلیگه نظیره)

کېلدى کۆکلم فصلی قیته، یوزگه کولگو کېلمه دی،
چقنه دی گلر چمنده، یار دلجو کېلمه دی.

قیلدى عالمی معطر یاسمن بیرله گلاب،
کېلیشینی کوتدیم، او نسرین خوشبو کېلمه دی.

قیغو کېلدى مینگ المنی اوزیگه یۆلداش ایتیب،
بیر یۆلی غم اۆرنیگه سپوینچلی تویغو کېلمه دی.

ینگره دی قیغو نواسی عالم اهللیگه ایشیت،
قاره لاوچی قۆلیدن بیزگه هنرجو کېلمه دی.

یپتکیر هر آن ضرر بی معرفتله اویلمه ی،
بو قرانغولیکنی یاریتماققه یاغدو کېلمه دی.

باشقه لریننگ عیبی نی کۆرگنده کۆز-کۆز قیلگوچی،
بیر یۆله اۆز عیبی نی کۆرماققه کۆزگو کېلمه دی.

جهل و نادانلیککه قرشی بېلنی، بارز، باغله دی،
کیم کوره ش میدانلیگه بیر بۆیله جنگجو کېلمه دی.

بیلیم چنقاخی

گنه گردایدن قاجیب کپتیشگه یؤل مهیا قیل ،
اگر یاییق سرینگدن بی خبرمن ، مېنى دانا قیل .

کېچیرگیل ، گر بیلیب بیلمه ی خطا یؤلگه قدم قویدیم ،
یوویب عصیانلریمنى سېن اوزینگ کونگلیم مصفا قیل .

قالیب غفلتده گریاتدیم ، کیشیلیک رسمینی ساتدیم ،
حیاتیمده سزا بېرگیل ، کوزیم یاشینی دریا قیل .

کوزیمنى غفلت او یقوسیدن آچ ، عمریم هبا قیلمه ،
اوزینگ رحمت بیلن یاووزلیگیمنى اېزگو معنا قیل .

محبت کوییده یوردیم ، کیشیدن کورمه دیم سېوگی ،
مجازی سېوگیدن اجرهت ، مېنى عشقینگده شیدا قیل .

ادب منزلگه یؤل تاپالمس معرفت سیزلر ،
بیلیم چنقاغیمن ، کونگلیم بیلیم ، عرفانگه ماوا قیل .

قرانغوده قالیب ، بارز ، فقط سېندن کوتر یاغدو ،
اوزینگ لطف ایله گیل ، بیمار کونگلینى مداوا قیل .

قيغو يوزيگه كوليش

غم بيمه كۈنگيل اگر سېندن خبر آلمس كيشى ،
شاشيلىب هر ايش اوچون بغريگه اۋت سالمس كيشى .

كىمسه مېنديك الده نيب مهريگه كۈنگيل قويمه سين ،
بيلسه گر او بى وفانى عهدیده قالمس كيشى .

جيلمه ييب كول دايمه قيغو يوزيگه ، يخشى بيل ،
قيغو چېككن بيرله زنداندن قاچه آلمس كيشى .

خاطرينگنى شاد توت ، كېز يخشى انسانلر بيلن ،
چونكه سهوگى باره آلگن يېرگه بارالمس كيشى .

اېسكى دنيا كۈردى مجنونلرنى كۈپ عشق ايچره ، لېك ،
بو زمان بير مېن كىبى عاشق تاپه آلمس كيشى .

بحردېك تۈلقينلىب ، بارز ، قوياش دېك پارله كيم ،
سېن اۋزىنگ اۋزگرمه سنگ اۋزگرتيره آلمس كيشى .

اچّیق سۆز

مېنینگ اشعاریم ایچره او گۆزل بیت الغزل بۆلمیش ،
کۆنگیل ملکیده او انداق که شاه بی مثل بۆلمیش .

نگاریم نینگ یوزی تون چاغی هم ساچور قویاش دېک نور ،
تیلیم دیر وصفیدن عاجز ، بوگون شونده ی گۆزل بۆلمیش .

گۆزلرنینگ دوداغینی شکر دېب وصف قیلیمیشلر ،
تاتیب بیلدیم که یاریم نینگ لیبی شهد و عسل بۆلمیش .

اگرچه یاریم آزاری ابرور کۆنگلیمگه مرهم دېک ،
بوگون اچّیق سۆزیدن ، وای کیم ، کۆنگلیم کسل بۆلمیش .

نېچه چېکدیم وصالی آرزوسیده غم و حسرت ،
بوگون عشقیم سۆزی ابل سیورت آغزیده مثل بۆلمیش .

خداکه شکر قیل ، بارز ، که بۆلدینگ عشق اهلیدن ،
محبت اؤتیده کویماق - بو تقدیر ازل بۆلمیش .

كېلگوسى

تيتره گه ي عالم اگر سېن كيمليگينگ بيلسنگ بوگون،
تيز چوكر قاشينگده ياو سېن مردليك قيلسنگ بوگون.

سلطنت اجداديميز ميراشى، چيقه يسن ابگه،
او عدالتلى قيليجنى، بېلنگه ايلسنگ بوگون.

ميرزا بابر، اولوغ بېك، شاهرخ اولادى سن،
سېن اوڭزىنگ شاه جهان، قورقمسدىن ايتيلسنگ بوگون.

ابن سينا و ابو نصر و بيروني روحلرى،
هيچ قچان بيزنى كېچيرمس آرتگه تارتيلسنگ بوگون.

كېلگوسى بيزنىكى دير گر تون و كون تؤولفينيب،
آلغه آديم تشله سنگ و اوق ديك آتيلسنگ بوگون.

هر زمان، بارز، كورهش سېن اوڭزليگينگ اسرهش اوچون،
تانمه بو يولدىن اگر مينگ قتله ينچيلسنگ بوگون.

عاشق فخرى

قيغو گرداييگه توشديم، حال زاريم سؤرمنگيز،
تېلبه و آواره ديرمن، يوق و باريم سؤرمنگيز.

عشق درديگه دچار اولگن كيشى بېچاره دير،
بېنوا، بېچاره ديرمن، ساز و كاريم سؤرمنگيز.

شكوه اوندن اېله سم، كويگه ي تيليم عشق اوتيده،
توتمه آتيمنى دېدى گل يوزلى ياريم، سؤرمنگيز.

تليپنيب اورتنگنيمنى سيز كؤريب عيب ايله منگ،
عشق اوتى جانيمده دير، صبر و قراريم سؤرمنگيز.

شهره بولماق يار عشقیده ابرور عاشقده فخر،
كېلسه گر بدنامليک، ناموس و عاريم سؤرمنگيز.

بېرگوسى مضمون حياتيمگه جنون، آواره ليك،
بارز ايتور بوندن آرتيق اعتباريم سؤرمنگيز.

اېزگوليك

قوروق وعده بيلن بير درد درمان بولمگه ي هرگز ،
عمل گر بولمسه مشكللر آسان بولمگه ي هرگز .

اگر تدبير بولسه هر معماگه يېچيم باردير ،
خردگه صاحب انسان زار و حيران بولمگه ي هرگز .

اگر سلطان عدالت پيشه بولسه خلق اونگه ياور ،
عدالت بولمسه ، بخت اويگه مهمان بولمگه ي هرگز .

محبت كوييگه مرشدسيز اصلا سېن قدم قويمه ،
بو يولده رهنماسيز يورمك آسان بولمگه ي هرگز .

چيقرمه اېزگوليكني هيچ قچان اېسدن ، ايا اورتاق ،
صداقتلي ييگيت عالمده سرسان بولمگه ي هرگز .

مروت پيشه قيلگيل ، هر زمان بولگيل سخاوتلي ،
حياتيده خسيس و زيقنه شادان بولمگه ي هرگز .

اوتر دنياده ، بارز ، يخشي ليك قيل ، كېلسه ايلگينگدن ،
سخاوت پيشه انسانلر پشيمان بولمگه ي هرگز .

وصال قَرسى

سېنى ھجرىنگدە كويماق مېنگە فرض اۋلگىنگە اۋخشەيدى،
اميدىم غنچەسى بىر كولمەيىن سۈلگىنگە اۋخشەيدى.

ھاياتىمدە سېنىنگ بىرلە ىشش مقصود اېدى مېنگە،
بو اىستك گللىرىنى كوز يېلى يولگىنگە اۋخشەيدى.

تون و كون رېجە توزگىندىم ھايات اوچون سېنىنگ بىرلە،
قرا بختىم ولى بو رېجەگە كولگىنگە اۋخشەيدى.

كېلىب-كېتماقن مقصد، سېنگە سېوگىمنى بىلدىرماق
اېدى، لېكن بو يۈل اوزرە كونىم تۈلگىنگە اۋخشەيدى.

فراقىنگدە كويىب، بارز، يىنە توپراققە ايلندى،
وصالىنگ قرسىنى ياپ، بى گمان اۋلگىنگە اۋخشەيدى.

اۋزبېك تېلى

تېللىر ايچره بى گمان دردانه تېل اۋزبېك تېلىم ،
معرفتگه باى ، سوچوك فرزانه تېل اۋزبېك تېلىم .
اۋتميشىنگ ، حاضرگى پىتىنگ دهر اېلىگه آشكار ،
شاه و سلطانلر تېلى ، شاهانه تېل اۋزبېك تېلىم .
سېن بار اېركن ، اۋزگه تېلده بيزگه يازماق نې كېرەك ؟
سېن سىز اۋزگه تېل مېنگە بېگانە تېل ، اۋزبېك تېلىم .
سېندە ايجاد اېتدى لطفى و نوايى و گدا ،
دېدىلر توركى سېنى ، توركانە تېل اۋزبېك تېلىم .
تويغو بېرلە اۋز تېلىمدە سۈزلەسم كېلگەى قووانچ ،
رشته سى جانىمگە باغلىق ، آنە تېل ، اۋزبېك تېلىم .
سېوگىلىمگە ، سېندە اظهار ايله سم سېوگى گۈزل ،
اې گۈزل معناگە كان ، جانانە تېل ، اۋزبېك تېلىم .
ياز تىنلىنگ و صفيدە بارز شعر ، بىلسين اۋزگەلر ،
قىچە باى معناگە صاحب آنە تېل ، اۋزبېك تېلىم .

آنه تىلىنگ

كېل، بوگون اۋزبېكلىگىنگ اسرهش اوچون ايجاد قىل،
سېن نوایى دېك ینه آنه تىلىنگ آباد قىل.

معرفت میدانیده آت اوینه تیب بابر كېبى،
هم سیاست بايیده تېمور ایشین بنیاد قىل.

وازكېچماق دیر تىلىنگدن، آنه تیلده یازمه سنگ،
هر زمان ايجاد بیرله خلق كۈنگلین شاد قىل.

عمرلر محرومیتده یاتگن اېلنى اویغاتیب،
بیرگه لیکده سېس چىقر، حقینگ اوچون فریاد قىل.

اویغان اېندی، یاو ظلمى آلدی قمره ب اۋلکهنى،
باغله همت بېلىنى، یورتینگنى سېن آزاد قىل.

كىملىگىنگنى یخشى بیل، دشمن سېنىگ-له تنگ اېمس،
سېن اۋزینگ شاه جهان سن، اۋتمیشنگنى یاد قىل.

بارز، اصلا كیمسه دن قیلمه حذر حق یۋلیده،
یاولرنى آنه یورت اېركى اوچون بریاد قىل.

وفا رسمي

نزاكت ملكيده سېن شېهه سيز بير شاه و سلطان سن ،
گوزلر ايچره الحق سېن پرى يا حور و غلمان سن .

يوزينگنى كورگه لى كوكسيم ايچيده تليپنور كونگليم ،
حياتيم مقصدى يالغيز اوزينگ بو تنده گى جان سن .

توزرلر انجمن شاعرلر اوصافينگنى يازماققه ،
اېتالمسلر ادا وصفينگنى كيم سېن اونگه شايان سن .

سېنينگ يادينگ بيلن هر كېچه كوزيمدن اوچر اويقو ،
كوزيم نينگ نوري ديرسن ، تاميريم ايچره ينه قان سن .

وفا رسميده كيمسه خوبلردن سېنگه تېنگ اېرمس ،
محبت نينگ سرايى ايچره سېوگيمگه نكهبان سن .

خلاف وعده سېندن كورمه گن ، بارز ، بو سوزدير چين ،
اوينگ كونگلى قوشىگه آسمان ديك صحن جولان سن .

التجا

دھر ارا مہن تہلبہ نی محتاج ہر دون قیللمہ گین ،
بیر وفاسیز عشقیگہ بیچارہ مجنون قیللمہ گین .

کمبغل ، بیچارہ قیلسنک میلی ، اما التماس ،
کیملیگینی بیللمہ گن ناکس گہ مدیون قیللمہ گین .

بای بہ دولت قیلگنینگدہ ہر سخاوت فضلینی ،
یوقسیل و بیچارہ لر اوستیدہ اوستون قیللمہ گین .

علم و عرفان کسب اہترگہ کوچ ، تحمل مہنگہ ہر ،
جہل گرداییگہ توشگنلرگہ اویغون قیللمہ گین .

ایکی کونلیک بو اوتر دنیادہ چون یوق دیر وفا ،
مہرینی کونگلیمگہ سالیب اہلگہ مطعون قیللمہ گین .

سہن کریم و سہن رحیم و خالق کون و مکان ،
پاک انسانلرنی غم بیرلہ جگرخون قیللمہ گین .

اوزىلمس كۈنگىل

كۈزلرىنگ قىرغاغىدىن ياش دېك توشىمىن يېرگە ،
گر بو حقدە اۋىلەسم باتگوسى جىسمىم تېرگە .

قارە بختىمنى آلىب يۈل آختەرورمن قاچگەلى ،
لېك بو ممكىن اېمس دىر ، چارە يۇق تقدىرگە .

اىسترم اونگە قاووشماق ، لېك او مېندن قاچر ،
تۇغرى كېلمەى دىر مېنىنگ اىستكلرىم تدىرگە .

گر بيان اېتسم او دلبرگە ساغىنچىم شرحىنى ،
سىغمەگەى بو شرح نە تقرير و نە تحرىرگە .

كۈنگلىدە بىر ذرە سېوگى مېن اوچون بۇلسە اېدى ،
يۇق اېدى حاجت اضافى شرح ايله تفسىرگە .

سېوگى دردى نېچە آغىر بۇلسە چېكمك سەل اېرور ،
لېك بۇلمەيدىر چىدەب بىر ذرە هم تحقىرگە .

ھىچ قچان بارز قاچالمس كۈنگلىنى سېندن آلىب ،
چونكە زلفىنگ بىرلە باغلىق او كۈنگىل زنجىرگە .

گۈزلىر شاهی

مېنىڭ آه و فغانىم يار كۈنگلىگە اثر قىلمس ،
كۈزىم سىلابى كۈنگلىدن اونىڭ ذرە گذر قىلمس .

تون و كون تلىنىپ كۈنگلىم فراقىدە كويىب يانگەى ،
نېگە او ساغىنىپ مېن سارىگە بىر يۈل سفر قىلمس ؟

كۈرىپ اۋرتىنگىمنى عشقىدە هر بار او كولگەى ،
نې كىم او مېنگە قىلدى ، توت ياغاچىگە تبر قىلمس .

سرىغ يوزىم كۈرىپ حالىمگە گردون يىغلىگەى هر كون ،
غرىبىگە گۈزلىر شاهی لېكن دىدە تر قىلمس .

اونىڭ يۈلىدە بۈلدى صرف ، اې بارز ، بوتون عمرىم ،
ولى او بى وفا بىر كۈز اوچى مېنگە نظر قىلمس .

عشق آلامی

کېتگنیگدن بېری هر آن تنده جانیم بیغله گه ی،
تنده جانیم دېمه گیل کیم، رگده قانیم بیغله گه ی.

درد هجرانینگ مېنی بیللم قیانگه بیتکروور؟
تینچیمسدن لحظه یی، روح و روانیم بیغله گه ی.

کۆک یوزینی قمره دی قاره بولوتلر، قیته دن،
کېلمه سنگ عمریم باریچه آسمانیم بیغله گه ی.

بو حیات اصلیده تنگری یازگن افسانه ابرور،
بۆلمه سنگ مېن بیرله بیرگه داستانیم بیغله گه ی.

سېن بیلن کېچیرکنیم هر آنگه یازگه یمن غزل،
بۆلمه سه شعریمده گر اسمینگ بیانیم بیغله گه ی.

بارز، اصلا قیغولنمه عشق آلامیگه کیم،
حال زارینگنی کوریب جان و جهانیم بیغله گه ی.

یش مضمونی

یوق آچونده بیر کونگیل سبنگه گرفتار اولمسه ،
جانى خوش خۇلئینگ ، گۇزل یوزینگگه ایتار اولمسه .
آی یوزینگنى بیر کورهی دهب صفده تورگن سانى یوق ،
اهل دل اپرمس کیشى جانندن طلبگار اولمسه .
آرزو قیلگه ی وصالینگنى سبنى کورگن کیشى ،
چین اپمس سہوگیسى ، کوریب محو دیدار اولمسه .
سبن ایشانمه سہوہ من دہسہ سبنگه هر بوالهوس ،
تا کبچہلر تانگ گچہ فکرینگده بیدار اولمسه .
قاش و کوز و کیپریگینگ زخمینی جان بیرلہ سہویب ،
جور و ظلمینگ تارته-تارته زار و بیمار اولمسه .
پیتمگه ی هرگز وصالینگگه کیشى مجنون صفت ،
گر بیریب او نقد عمرینی خریدار اولمسه .
بو یشش مضمونیدیر ، البتہ سہوگی ، کیمسه گہ
بؤلمگه ی ، بارز ، نصیب ، ایزد مددگار اولمسه .

غم توتونى

عشق ارا بو تېلبە كۆنگىل بىزنى برباد ايلهدى ،
بۆيلە كىم نىنگك قىصرىنى بىلمم كە آباد ايلهدى .

يار زلفى تالەسىگە قالدى كۆنگىل چىرماشىب ،
بو صفت اۋزىنى توتقونلىككە معتاد ايلهدى .

غم توتونى بىرلە اىلب روزگارىمنى قرا ،
كېچە-كوندوز خاطرېم محزون و ناشاد ايلهدى .

باردىم اېشىگىگە هجران دردىگە درمان سۆرەب ،
لىك او نه لطف كۆرگۈزدى ، نه امداد ايلهدى .

تورسم ، اولتىرسم اونىنگ سىماسى دىر كۆز آلدىدە ،
لېك بارزنى قىچان او بىر يۈلى ياد ايلهدى؟

توگنمس قیغولر

سحر چاغی کۆزیمدن اوچدی اویقو ،
بوتون آفاق ابدی اما قرانغو .

یوره گیم تلپنردی هیچ تینمه ی ،
ولی بیلمس ابدیم بو نی هیاهو؟

کۆنگیل نینگ آسمانیده بولوتلر ،
یاغردی یامغیر اورنیگه تو یغو .

کۆنگیلنی قتمه قت قمره ب المله ،
قیلیب هر یانگه جولان اونده قیغو .

توگنمس قیغولر کۆزده تاپیب عکس ،
کۆنگیل دردیگه کۆز گویا که کۆزگو .

پریوش عشقی نینگ اؤتیده یانیب ،
یوزیم سؤلدی ، لیمدن کۆچدی کولگو .

باشیمگه کلفت و غم یاققینیدن ،
کۆزیمگه کۆرینور عالم قرانغو .

يوزيم كولمس نپچه اوزگرسه موسم ،
چپچكلر هم اېمس باغ ايچره خوشبو .

كيشى مقصدگه محتسيز بيتشمس ،
كيريپ دېنگيزگه ، بارز ، ايزله اينجو .

علم و فن چنقاغى

تا قىچان كۆرگەى بو خلق اهل جهالتدن ضرر،
حاکم نادان قۇلیدن دانش اهلى دربه در.

يىرقىرەب تورگن قوياًش نىنگ يوزىگە يايىب بولوت،
ابلىنى الدەب تۇپلگەى او چۇنتىگىگە سىم و زر.

كۆك يوزىنى هر تامان قاره بولوتلر قاپلەدى،
كېلمەدى آيدىنلىك اصلا بىز سىرى شام و سحر.

جهل و نادانلىككە قرشى بۆلمەدى كېسكىن كورەش،
جهل غالب كېلدى و يوتقزدى رنگىنى هنر.

معرفت سىزلىك دىارىگە كېلرمى تىنچلىك،
عمرلر چېكسنگ-دە محنت، برچە كىتگەى بى شمر.

بىركىتىلدى مکتب اېشىگى بىلىم اىزلا وچىگە،
علم و فن چنقاغى دىر مایوس و دايم كۆزى تر.

بارزا اىزلە حىياتىنگەدە همىشە علم و فضل،
كىم كمال اختردى تاپدى، بۆلدى يۇلداشى ظفر.

چۇپان قىافەسىدەگى بۇرى

خلقىمىزنى ساتدىلەر دىشمىنگە يوز نىرنگ ايله ،
يۇقسە آلامسدى دشمن يورتىمىزنى چنگ ايله .

گلەگە اۇزىنى مېن چۇپان دېگن الداوچىلەر ،
اصلىدە بۇرى اېكن يوزى بۇيلگن رنگ ايله .

اۇينەدىلەر خلقىمىز تقدىرى بىرلە قىچەلەر ،
گاھ تارىخ آتىدن ، گە غدر اېتىب فرهنگ ايله .

هر كىشى نىنگ قىلمىشى بىر كون ياقەسىن اوشلەگەى ،
باشىنى يارگەى اۇزى يوقارى آنگن سنگ ايله .

بۇلسە گر وجدان اولردە ، عمرلر قىنلگوسى ،
كۇپ توبىلىكدە حياتىنى كېچىرگەى ننگ ايله .

بارز ، ارزىر اوشبو شعرىنگى مغنى كويلسە ،
برىط آھنگى و ھم صوت دوتار و چنگ ايله .

سپوگی گلی

سپوگینگ اظهار اہتمہ اونگہ عشق قدرین بیللمہ سہ ،
دایم اوستینگدن کولیب سپوگینگنی کوزگہ ایللمہ سہ .

سپوگی تنگری نعمتی دیر ، آنی سپوگنلر بیلر ،
کپتگوسی ضایع بو نعمت ، گر او حرمت قیللمہ سہ .

سپوگی دیر بیر گل ، آچیللمہ گر ایکی کونگیلمہ خوش
یشنہ مس ، اونینگ اوچون ایکی تامان اینتیللمہ سہ .

توشمہ دلبر ہجریدہ آرتیقچہ غم گرداییگہ ،
گر سینگہ ہم مہر اونینگ کونگی ارا تاپیللمہ سہ .

غم تاشی باشینگگہ یاققن پیتی سہن دہک تلپینیب ،
سپومہ گہی ہرگر سہنی ، حالینگ سؤررگہ کپلمہ سہ .

یار و اورتاغینگنی ، بارز ، یخشی تلب آل کہ او ،
یار اہمس دیر سہن اوچون اغیار کونگیلن تیللمہ سہ .

ماوي كۆز

نگاريمدن مېنگه يالغيز كۆنگيل داغى نشان قالدى ،
سامان دېك يوز بيله حال خرابيم رايگان قالدى .

بهار اياميده چقنر گل و سنبل بيله ريحان ،
ولي كۆكلمده هم كۆنگيلمده گى داغيم نهان قالدى .

بغايت قينه گه ي هجران عذابى كون سه يين آشيب ،
مشقت ، درد و محنت بيرله غملر جاودان قالدى .

يوزيم آيدين اهرور ، هم خاطر يم خورسند و طبعيم شوخ ،
بولردن كۆنگلى محزون ، كۆزى ييغلاق آسمان قالدى .

يشيل گل بوته اهرديم ، لېك جور ايلب وجوديمنى ،
فراقى ينجدى اؤيله كه بير آووج سامان قالدى .

اگر ماوي كۆز يگه بير قره ش مېنگه نصيب اؤلسه ،
دېگه يمن ، اي بهار يم باق كه ، مېندن بير خزان قالدى .

چيده ب ، بارز ، نواسيز ليككه هر دايم كېچير گه ي كون ،
سېنينگ له بير گه بؤلماق كۆنگليده بير آرمان قالدى .

معرفت يۇلى

اۋزبېك من ، اۋزليگىمدن قىتمم جان كېتسە ھم ،
يارەلى تىدن اگر دېنگىز كى قان كېتسە ھم .

ياولر ظلمىگە باشىم اېگمەرم ، تاغلر كى ،
اوستون اسررمن اۋزىمنى ، گرچە درمان كېتسە ھم .

كىمبغل بۇلىسم -دە ، قىغوم يۇق ، اپرور ذاتىم اولوغ ،
اۋزليگىمنى ساتمە گوم آغزىمدە گى نان كېتسە ھم .

اۋزليگىم ، اۋزبېكلىگىمگە فخر اىلب داىما ،
صولتىم قۇلدىن چىقرمم بارى امكان كېتسە ھم .

اسرەگە يىمن اۋتمىشىمنى معرفت يۇلى بىلن ،
منگو قالگەى خلقىمىز گر خان و خاقان گېتسە ھم .

اۋز باشىمچەلىك بىلن مقصدگە يېتمس ھىچ اولوس ،
آغزى بىرلىك لە يېتر مقصدگە اېل جان كېتسە ھم .

ظلم تيغىگە قىلىب كۆكسىمنى قلقان ، اپرك اوچون ،
اسرەگە يىمن كىملىگىم قۇلدىن ھر امكان كېتسە ھم .

محبت اصولی

خیالیمده بېکیلگن بیر غزل بار،
مېنینگ کۆنگلیمده شونده ی بیر گۆزل بار.

مېنى مېندن آیرگن بی مروّت،
اونینگ آتیده کۆنگلیمده کسل بار.

محبت کویدن بی بهره اؤتگن،
وفاسیزلیکده شاه بی مثل بار.

سۆزی اچیق، یوزی آی دېک منور،
اچقیلیک قۆینیده کان عسل بار.

مېنى سېودیم دېه الدهیدی هر آن،
تینیق کۆنگلیمده شونده ی بیر دغل بار.

محبت سۆز بیلن یېتمس کمالگه،
محبت نینگ اصولیده عمل بار.

بېریب امید، لېکن مېنى سېومس،
اونینگ کۆنگلیده حتماً بیر کسل بار.

ایا بارز، چیده قیغو، المگه،
مشقتلرده بعضاً راه حل بار.

رباعيلر

۱

بیر کولمەدی یاییلیب بو بیچاره کۆنگول،
عمر اۆتدی و عیش کاسەسی کۆرمەدی مۇل^۲.

قیغو و المده کپچدی، هیهات حیات،
مبن ساری کولیب باقمەدی بیر مېنگیزی گل.

۲

قیغو قۆلیدن تاپسنگ اگر ذره مجال،
عمرینگی کپچیر جهانده دایم خوشحال.

چهرەنگده تبسم گلی رنگین آچیلیب،
خرسند یشە، حیاتدن بهرەنی آل.

^۲ مۇل: خمر، شراب، باده، صھبا.

تۆرتلىكلەر

۱

توگنمس قىغولر نىنگ يارى من مېن ،
غم و درد و الم نىنگ بارى من مېن .
سناقسىز اضطراب و رنج و آلام ،
اېرور تقدير ايشى ، كولبارىمن مېن .

۲

(برماق وزىدە)

چۇنتكىدە بۇلمسە پول ، كىشى سۇرمس حالىنگى ،
قدىمگى يار و دوستىنگ اچىققن دىر بالىنگى .
حتا كه آپە-سىنگلىنگ يوز اۇگىرىب قرەمس ،
اۇلمە ، اۇزىنگدن قالمە ، يىخشى بىل احوالىنگى .

غزل‌ها

۱

فکر خام زنده‌گی

جسم و جانم خسته گردید از دوام زنده‌گی
بود صدها حيله پنهان در خرام زنده‌گی

از تولد گریه کردم، تا کنون چشمم تر است
حاصلی جز غم ندارد صبح و شام زنده‌گی

قامت بالای من خم گشت از بار ستم
شادکامی را ندیدم در نظام زنده‌گی

عاقبت دانم مرا یک روز سر خواهد کشید
قطره‌یی از آب انگورم به جام زنده‌گی

کاش می‌شد لحظه‌یی می‌زیستم فارغ ز غم
من چه دانستم که بود این فکر خام زنده‌گی

عمر من بگذشت بارز با شکایت از حیات
دستیاب من نشد از بس مرام زنده‌گی

نخل قد

آرش^۳ هر واژه‌ام گشتی تو، ای سیمین بدن
واژه‌هایم زان سبب شد دلنشین چون نسترن

عطر ناب سنبل و ریحان به بویت کی رسد
می‌فشاند تار زلفت مشک آهوی ختن

گرد نخل قامتت گرم که آن زیبا درخت
بار آورده‌ست جفتی سیب، ای گل‌پیرهن

گر گذار عندلیب افتد به باغ حسن تو
از توجه جانب گل بگذرد او در چمن

کی توان وصف جمالت را ادا کردن تمام
نیست این یارا برای شاعری در انجمن

کرده بارز سینه را بر تیر مژگان‌ت سپر
عشق او را شو پذیرا، دلبر سیمین ذقن

کتاب دلخواه

(در وزن رباعی)

ای شعر، دوام عمر کوتاه منی
تسکین روان و روح آگاه منی

پاییزم و تو بهار جاویدانی
من مشت غبار و تو تپشگاه منی

مهری، تو به بخت سیه‌ام تابیدی
اندر شب تار شعله در آه منی

هر واژه تو به من بود اندرزی
چون آیتی از کتاب دلخواه منی

معنی ز تو یافت، ای سخن، زنده‌گی‌ام
چون همدم هر پگاه و بیگاه منی

هر لفظ ترا از گل خوشبو چیدم
تو حاصل عمر و رنج جانکاه منی

از چالش روزگار نبود بیمم

تو راهنمون و پرتو راه منی

با تو غم و درد خود فراموش کنم

هرجا که روم همدم و همراه منی

در روز دلیلِ راه بارز گشتی

در تیره شبانِ روشنی ماه منی

۱۴۰۱/۴/۲ ه.ش

دوبیتی های

۱

دهانت غنچه ، سنبل زار گیسو
قد موزون تو مانند ناجو

فگندی آتشم از عشق بر دل
شدم دیوانه زان چشمان جادو

۲

راحتی گم گشته از دور و برم
سوخت از درد و الم ها پیکرم

نامی از آسوده گی آمد پدید
باد برد، اما کنون خاکستم

۳

هوس با عشق همخوانی ندارد
به نزد عشق او شانی ندارد

بود دل ز آفتاب عشق روشن
هوس خورشید تابانی ندارد

شاعرنىنگ بيوگرافىسى

عبدالسلام اوغلى اسدالله بارز عزيزي، ۱۳۷۲ هجري قوياش يىلى درزآب تومنىگه قره شلى سردره قيشلاغیده بير دهقان عايله سیده دىناگه كېلىپ، درزآب تومنى نىنگ ناتىنچلىكلرى طفىلى اوز عايله اعضاسى بيرگه ليگیده شبرغان شهريگه كۆچىپ كېلىشگه مجبور بۇلدى. او دىنى علملرنى يېترلى درجده دىنى مدرسەلرده كسب ايتىپ، باشلنغىچ و اورتە تعليمى عبدالرحيم فرزاد مکتىدە، لىسە و كالج دورەسىنى ايسە جوزجان تخنيكى فنلر اؤرگتىش انستىتوتىدە اوقىپ، برق بۇلىمىدن معاون انجنير حىثىدە فراغت سىندىنى قۇلگه كىرىتدى.

او بالەلىكدن اوز آنە تىلى، شعريت و ادبيات دىناسىگه بۇلگن قىزىقىشى سىبىلى دولتي بورسە آرقلەلى اوزبېكستان مملكتىگه اوزەتلىپ، تاشكېنتدەگى امير عليشېر نوايي خلقارا يوكسك بىلىم يورتى، اوزبېك تىلى و ادبياتى بۇلىمىدن بكلور (لىسانس) درجەسىدە قىزىل دىپلوم قۇلگه كېلتىرىپ، اوز اولكەسىگە قىتدى.

بارز، كىچىكلىكدن شعريت و ادبيات ساحەسىگە بۇلگن قىزىقىشى باعث كۆپىنچە مکتب و مدرسەلرده بۇلىپ اۋتەدىگن احتفاللرگە فعال قىتىشىپ، باشلاوچى صفتىدە، اۋتكن بويوك شاعرلر شعرلرى نىنگ دكلمە قىلىش بىلن اۋزىنى قانىقتىرىپ، تۇقۇزىنچى صنفدن بويان اوز استعدادىنى سىناوگە آلىپ شعر يازىشگە باشلەگن.

قۇلىنگىزدەگى «اوخله ياتگن بخت» آتلى اوشبو اثر، بارز عزيزي نىنگ بىرىنچى شعري تۇپلمى حسابلنەدى.

غم ھجومىدىن كۈنگىل تىتر نھان سېن كولمەسنگ،
ياشلىگىمىنىڭ كۈكلىمى بۇلگەمى خزان سېن كولمەسنگ.

عارضىڭدە كولگو كۆرسىم جىسىم و جان راحت تاپر،
كوندوزىم بۇلگوسى تون، نامھربان، سېن كولمەسنگ.

